

Tradycje Europejskiego Klubu Trzustkowego i powołanie Polskiego Klubu Trzustkowego

Traditions of European Pancreatic Club and the creation of Polish Pancreatic Club

Renata Talar-Wojnarowska, Ewa Matecka-Panas

Klinika Chorób Przewodu Pokarmowego, Uniwersytet Medyczny, Łódź

Przegląd Gastroenterologiczny 2006; 1 (1): 45–48

Słowa kluczowe: Europejski Klub Trzustkowy, Polski Klub Trzustkowy.

Key words: European Pancreatic Club, Polish Pancreatic Club.

Adres do korespondencji: dr med. Renata Talar-Wojnarowska, Klinika Chorób Przewodu Pokarmowego, Uniwersytet Medyczny, ul. Kopcińskiego 22, 90-153 Łódź, tel./faks +48 42 678 64 80, e-mail: r-wojnarowska@wp.pl

Streszczenie

Europejski Klub Trzustkowy (*European Pancreatic Club*, EPC) jest stowarzyszeniem założonym podczas sympozjum dotyczącego chorób trzustki, odbywającego się w Londynie w dniach 9–10 grudnia 1965 r. Ideą powołania Klubu była chęć wymiany poglądów między przedstawicielami nauk podstawowych i klinicznych, zajmujących się badaniami trzustki. Coroczny zjazd, który odbędzie się w tym roku w Tampere w Finlandii, będzie już 38. spotkaniem członków EPC. Na każdym zjeździe akceptowanych i przedstawianych jest ok. 150 prac, prawie ze wszystkich krajów europejskich, a także spoza Europy. Od 2001 r. zaakceptowane streszczenia publikowane są w *Pancreatology*, a wcześniej – od 1982 r. – publikowane były w *Digestion*. Oficjalna strona internetowa Europejskiego Klubu Trzustkowego to: www.e-p-c.org.

15 września 2004 r. w Warszawie został założony Polski Klub Trzustkowy. Wcześniej narodowe kluby trzustkowe powstały m.in. we Francji, Niemczech, Wielkiej Brytanii i Irlandii, Czechach, Włoszech oraz Hiszpanii. Powstanie Polskiego Klubu Trzustkowego oraz organizacja 40. spotkania członków EPC w Łodzi w 2008 r. może mieć istotny wpływ na dalszy rozwój pankreatologii w Polsce.

Europejski Klub Trzustkowy (*European Pancreatic Club*, EPC) jest stowarzyszeniem założonym podczas sympozjum dotyczącego chorób trzustki, odbywającego się w Londynie w dniach 9–10 grudnia 1965 r. Ideą powołania EPC była chęć wymiany poglądów i doświadczeń oraz integracji przedstawicieli nauk podstawowych i klinicznych zajmujących się fizjologią i patologią trzustki. Założono, że celem działania stowarzyszenia będzie także organizacja spotkań naukowych poświęconych pankreatologii, promocja zagadnień związanych z chorobami trzustki, zarówno w ramach kształcenia podyplomowego lekarzy, jak

Abstract

The European Pancreatic Club (EPC) was created during the initial meeting in London, 9-10, December 1965. The idea was to foster communication between basic scientists and clinicians with special interest in the pancreas. It was the first scientific society worldwide which was devoted to pancreatology. Until now there have nearly always been annual meetings, the closest one in 2006 in Tampere, Finland is the 38th. At the meetings on average 150 contributions are accepted for presentations; papers come from nearly all European countries and from overseas. The official journal of European Pancreatic Club is *Pancreatology* since 2001; previously the abstracts had been printed in *Digestion* since 1982. The website of the EPC is www.e-p-c.org.

The Polish Pancreatic Club was founded in Warsaw, 15 September 2004. Earlier the national pancreatic clubs were created in other European countries: France, Germany, United Kingdom, Ireland, Italy, Spain et al. The foundation of Polish Pancreatic Club and the organisation of 40th annual EPC meeting in Lodz in 2008 should have the positive influence on the development of pancreatology in Poland.

i edukacji oraz kształtowania właściwych postaw zdrowotnych społeczeństwa. Spotkania Europejskiego Klubu Trzustkowego stały się też okazją do nawiązania przyjaźni i zacieśnienia współpracy między badaczami z ośrodków pankreatologicznych z różnych krajów Europy.

Od momentu powstania Europejski Klub Trzustkowy był stowarzyszeniem interdyscyplinarnym. Wśród jego dziewięciu założycieli było pięciu pankreatologów: prof. Werner Creutzfeldt, prof. Oliver Fitzgerald, prof. Karel Herfort, prof. Henry Howat oraz prof. Henri Sarles, dwóch chirurgów: prof. Andre Delcourt i prof. Yngve

Edlund, fizjolog prof. Alfred Harper oraz biochemik prof. Jean Christophe (tab. I).

Pierwszy statut Europejskiego Klubu Trzustkowego został powołany – z inicjatywy prof. H. Sarlesa – dopiero na konferencji w 1973 r. Określono cele i zadania EPC, przyznano prawo uczestnictwa w konferencjach stowarzyszenia wszystkim badaczom zainteresowanym chorobami trzustki. Po raz pierwszy wybrano także władze EPC: przewodniczącego oraz Zarząd Klubu. Ustalono, że ich wyboru dokonują zarejestrowani członkowie EPC podczas Walnego Zgromadzenia. Statut ten został uzupełniony i zmodyfikowany w latach 1992 i 2001 – pełen tekst dostępny jest na stronie internetowej www.e-p-c.org. Nowe artykuły statutu precyzują zasady członkostwa (na podstawie corocznej składki członkowskiej), organizacji i czasu trwania corocznych spotkań EPC (2,5 dnia zwyczajowo w czerwcu każdego roku) oraz zasady zmiany statutu.

Tabela I. Członkowie spotkania założycielskiego EPC, Londyn 1965

Table I. *Members of the founding meeting of the EPC, London 1965*

Członkowie spotkania założycielskiego EPC, Londyn 1965	
Jean Christophe (Bruksela, Belgia)	
Werner Creutzfeldt (Göttingen, Niemcy)	
Andre Delcourt (Bruksela, Belgia)	
Yngve Edlund (Gothenburg, Szwecja)	
Oliver Fitzgerald (Dublin, Irlandia)	
Alfred Harper (New Castle, Wielka Brytania)	
Karel Herfort (Praga, Czechosłowacja)	
Henry Howat (Manchester, Wielka Brytania)	
Henri Sarles (Marsylia, Francja)	

Tabela II. Aktualne (rok 2006) władze Europejskiego Klubu Trzustkowego

Table II. *Council Members of the European Pancreatic Club (2006)*

Aktualne (rok 2006) władze Europejskiego Klubu Trzustkowego	
przewodniczący	Isto Nordback (Tampere, Finlandia)
sekretarz	Markus Lerch (Greifswald, Niemcy)
skarbnik	Christoph Beglinger (Basel, Szwajcaria)
przewodniczący elekt	B. Argent (Newcastle, Wielka Brytania)
członkowie Zarządu	
przedstawiciele nauk podstawowych	Walter Halang (Magdeburg, Niemcy) Daniel Fourmy (Tuluza, Francja) Francisco Real (Barcelona, Hiszpania)
przedstawiciele nauk klinicznych	Johan Permert (Sztokholm, Szwecja) Claudio Pasquali (Padwa, Włochy) Helmut Friess (Heidelberg, Niemcy)

Przewodniczącym EPC jest gospodarz corocznego spotkania członków Klubu (w roku 2006 prof. Isto Nordback z Tampere w Finlandii). W statucie EPC, w artykule dotyczącym władz Klubu, wymieniony jest także *Past President* – przewodniczący z roku ubiegłego, oraz przewodniczący elekt – gospodarz przyszłorocznego spotkania EPC (tab. II). Od 2003 r. sekretarzem Europejskiego Klubu Trzustkowego jest prof. Markus Lerch, zaś skarbnikiem (od 1997 r.) prof. Christoph Beglinger. Poza wymienionymi osobami Zarząd EPC tworzy trzech przedstawicieli nauk podstawowych i trzech przedstawicieli nauk klinicznych (tab. II).

Drugie spotkanie Europejskiego Klubu Trzustkowego odbyło się w kwietniu 1967 r. w Marsylii, miejsca kolejnych spotkań przedstawia tab. III. Na pierwszych konferencjach EPC prace prezentowane były nie tylko w języku angielskim, ale również niemieckim i francuskim. Dopiero w latach 70. XX w. język angielski stał się obowiązującym językiem konferencji.

Na każde spotkanie przysyłanych jest ok. 150–350 streszczeń, z czego prezentowanych jest 150 prac, w formie wystąpień ustnych lub plakatów. Wyboru dokonuje Komisja, złożona z 4 przedstawicieli nauk podstawowych i 4 klinicystów. Streszczenia napływają ze wszystkich krajów Europy, a także z USA i Kanady oraz z krajów azjatyckich. Dotychczas najwięcej uczestników pochodziło z Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii, Włoch oraz Szwecji.

Istotny jest również wkład polskich pankreatologów w działalność Europejskiego Klubu Trzustkowego. W latach 1971–2004 na konferencjach EPC zaakceptowanych i przedstawionych zostało 189 prac polskich badaczy, zarówno z dziedzin nauk podstawowych, jak i klinicznych. Z roku na rok liczba prac z Polski zwiększa się – najwięcej było ich w Padwie w 2004 r. (33 zaakceptowane streszczenia).

W latach 70. członkiem Zarządu EPC był prof. dr hab. med. Stanisław J. Konturek, zaś w latach 1975 i 1977, na zaproszenie organizatorów przewodniczył on dyskusji panelowej oraz przedstawił wykład dotyczący regulacji wydzielania trzustkowego. W dniach 14–16 maja 1981 r. odbyło się w Krakowie XIII spotkanie członków EPC, którego przewodniczącym był prof. S.J. Konturek. Zarejestrowano 153 uczestników, a spośród 140 zgłoszonych streszczeń zaakceptowano 122 prace do prezentacji ustnych i plakatowych. W latach 2001–2005 członkiem Zarządu Europejskiego Klubu Trzustkowego została prof. dr hab. med. Ewa Małecka-Panas, a w czerwcu 2008 r. w Łodzi, pod jej przewodnictwem, odbędzie się kolejne, XL spotkanie EPC.

Podczas każdego spotkania Europejskiego Klubu Trzustkowego prezentowane są również wykłady zaproszonych ekspertów (typu *state-of-the-art*). Podczas pierwszych spotkań EPC, do roku 1983, były to 2–3 wy-

kłady, zaś od 1984 r. ich liczba stopniowo rosła (w 1999 r. była najwyższa: 26 zaproszonych wykładowców). Organizowane są również dyskusje panelowe, sesje robocze oraz dyskusje okrągłego stołu w gronie ekspertów.

Najlepsze streszczenia są nagradzane – wybierana jest wyróżniająca się praca z dziedziny nauk podstawowych oraz nauk klinicznych. Od 1997 r. fundowane są również stypendia – *EPC scholarship*, dla wyróżnionych prac badaczy w wieku poniżej 35. roku życia oraz przedstawicieli nauk podstawowych. Wielokrotnie nagrody takie uzyskiwali także młodzi naukowcy z Polski.

Poruszane podczas spotkań EPC tematy dotyczą zarówno fizjologii i patofizjologii trzustki, jak i zagadnień typowo klinicznych, w tym wskazań do leczenia chirurgicznego i jego wyników. W 1968 r., podczas pierwszej dyskusji panelowej poświęconej fizjologii trzustki omawiana była rola hormonów żółdkowo-jelitowych (sekretyny, cholecystokininy i gastryny), uczestniczących w regulacji wydzielania trzustkowego. W następnych latach tematami dyskusji i wykładów zaproszonych ekspertów były m.in.: zaburzenia funkcji egzo- i endokrynej trzustki, przydatność testów czynnościowych tego narządu oraz doświadczalne ostre i przewlekłe zapalenie trzustki. Poruszano również tematy dotyczące powikłań po leczeniu operacyjnym trzustki, w tym po całkowitej pankreatektomii oraz problem transplantacji trzustki (już w 1994 r.). Znaczące miejsce w programie wykładów podczas konferencji mają też endoskopowe metody leczenia chorób zapalnych i nowotworowych trzustki.

Z roku na rok wzrasta liczba prac poświęconych biologii molekularnej, w tym genetycznym uwarunkowaniom predysponującym do rozwoju raka trzustki. W ostatnich latach dużo uwagi poświęca się również nowym obrazowym badaniom diagnostycznym, zwłaszcza endosonografii, pankreatografii metodą rezonansu magnetycznego oraz pozytonowej tomografii emisyjnej. Interesujące są także wyniki dotyczące odległego przeżycia chorych na raka trzustki w różnych krajach Europy. Cenna jest zarówno możliwość wymiany doświadczeń na temat kwalifikacji do leczenia chirurgicznego, sposobów wykonywanych zabiegów operacyjnych, jak i ewentualnego pooperacyjnego leczenia wspomagającego.

Streszczenia prac przyjętych do prezentacji ustnych lub plakatowych podczas konferencji EPC publikowane są w renomowanych czasopismach naukowych. Doniesienia z pierwszej konferencji w 1965 r. ukazały się w *Gut*, później – do 1982 r. – prezentowane prace publikowane były w materiałach zjazdowych, z niewielkim wyjątkami (np. w 1976 r. w *Scand J Gastroenterol*). W latach 1982–2000 streszczenia zamieszczane były w *Digestion*, a od 2001 r. oficjalnym czasopismem Europejskiego Klubu Trzustkowego jest *Pancreatology*.

W Barcelonie w 1995 r. zainicjowano, pod przewodnictwem prof. J.P. Neoptolemosa, program między-

narodowej współpracy, dotyczącej raka trzustki – *European Study Group of Pancreatic Cancer (ESPAC)*. Od tego czasu badacze zaangażowani w badania ESPAC spotykają się regularnie podczas każdej konferencji EPC, prowadząc aktualnie 3 badania kliniczne dotyczące skuteczności chemio- i radioterapii w raku trzustki.

W Tuluzie w 2001 r. po raz pierwszy przedstawiono ideę rejestru chorych na wrodzone przewlekłe zapalenie trzustki oraz rodzin obciążonych dziedzicznym występowaniem raka trzustki (*European Registry of Hereditary Pancreatitis and Familial Pancreatic Cancer, EUROPAC*). Wszyscy uczestnicy spotkań EPC proszeni są o nadsyłanie danych takich chorych ze swoich ośrodków, w celu oszacowania skali problemu oraz stworzenia skutecznego programu wczesnego wykrywania raka trzustki.

Pancreatology jest również oficjalnym czasopismem *International Association of Pancreatology (IAP)* oraz innych narodowych klubów trzustkowych. Należy tutaj podkreślić, że powstanie EPC w 1965 r. miało ogromny pozytywny wpływ na powstawanie innych organizacji zajmujących się chorobami trzustki. Obecnie wszyscy członkowie narodowych Klubów Trzustkowych mają tzw. potrójne członkostwo, czyli należą również do EPC i IAP, z automatyczną prenumeratą *Pancreatology*. Szczególnie prężnie działają kluby trzustkowe w Niemczech (*Deutscher Pankreasclub*), Wielkiej Brytanii i Irlandii (*Pancreatic Society of Great Britain and Ireland*), Francji (*Club Français du Pancréas*), Skandynawii (*Scandinavian and Baltic Pancreatic Club*) oraz w Czechach (*Český Pancreatologický Klub*).

Polski Klub Trzustkowy (PKT) został założony w Warszawie 15 września 2004 r. W zebraniu założycielskim uczestniczyło 21 osób. Wybrano władze stowarzyszenia oraz zatwierdzono jego statut. Przewodniczącą Zarządu Polskiego Klubu Trzustkowego została prof. dr hab. med. Ewa Małecka-Panas, zaś zastępcą – prof. dr hab. med. Ireneusz Krasnodębski (tab. III). W chwili obecnej PKT liczy 28 członków.

Do podstawowych statutowych celów działania Polskiego Klubu Trzustkowego należą:

- 1) promowanie współpracy i porozumienia pomiędzy przedstawicielami nauk podstawowych i klinicznych w Polsce, zainteresowanych problematyką trzustki i jej chorób,
- 2) promocja podstawowych, epidemiologicznych i klinicznych badań nad czynnością trzustki, zapobieganiem, diagnostyką oraz leczeniem chorób tego narządu,
- 3) ustanowienie pomocy stypendialnej dla młodych naukowców zajmujących się badaniami nad trzustką i promowanie kształcenia podyplomowego i kursów,
- 4) organizacja spotkań naukowych poświęconych wszystkim aspektom pankreatologii,

Tabela III. Miejsca spotkań EPC**Table III.** Meetings of the EPC with number of participants

Lp.	Rok	Miejsce	Liczba uczestników
1.	1965	Londyn (Wielka Brytania)	25
2.	1967	Marsylia (Francja)	75
3.	1968	Praga (Czechosłowacja)	119
4.	1969	Gottingen (Niemcy)	?
5.	1971	Bruksela (Belgia)	139
6.	1973	Gothenburg (Szwecja)	145
7.	1974	Dundee (Wielka Brytania)	155
8.	1975	Tuluza (Francja)	184
9.	1976	Oslo (Norwegia)	107
10.	1977	Dublin (Irlandia)	180
11.	1978	Zurich (Szwajcaria)	130
12.	1979	Kopenhaga (Dania)	182
13.	1981	Kraków (Polska)	153
14.	1982	Essen (Niemcy)	230
15.	1983	Verona (Włochy)	210
16.	1984	Cascais (Portugalia)	158
17.	1985	Manchester (Wielka Brytania)	210
18.	1986	Nijmegen (Holandia)	208
19.	1987	Marsylia (Francja)	220
20.	1988	Budapeszt (Węgry)	245
21.	1989	Glasgow (Wielka Brytania)	218
22.	1990	Basel (Szwajcaria)	246
23.	1991	Lund (Szwecja)	235
24.	1992	Ulm (Niemcy)	461
25.	1993	Paryż (Francja)	?
26.	1994	Bologna (Włochy)	285
27.	1995	Barcelona (Hiszpania)	277
28.	1996	Mannheim (Niemcy)	561
29.	1997	Londyn (Wielka Brytania)	?
30.	1998	Thessaloniki (Grecja)	286
31.	1999	Luneburg (Niemcy)	372
32.	2000	Kiel (Niemcy)	231
33.	2001	Tuluza (Francja)	318
34.	2002	Heidelberg (Niemcy)	525
35.	2003	Liverpool (Wielka Brytania)	315
36.	2004	Padova (Włochy)	344
37.	2005	Graz (Austria)	?
38.	2006	Tampere (Finlandia)	
39.	2007	Newcastle (Wielka Brytania)	
40.	2008	Łódź (Polska)	

Tabela IV. Aktualne (rok 2006) władze Polskiego Klubu Trzustkowego**Table IV.** Council Members of the Polish Pancreatic Club (2006)

Aktualne (rok 2006) władze Polskiego Klubu Trzustkowego	
Zarząd	
przewodniczący	Ewa Małeczka-Panas (Łódź)
zastępca przewodniczącego	Ireneusz Krasnodębski (Warszawa)
sekretarz	Jolanta Jaworek (Kraków)
skarbnik	Anita Gąsiorowska (Łódź)
członkowie Zarządu	Andrzej Dąbrowski (Białystok) Romuald Zabielski (Warszawa)
Komisja Rewizyjna	Barbara Skrzydło-Radomańska (Lublin) Artur Dembiński (Kraków) Marek Dobosz (Gdańsk) Miroslaw Jarosz (Warszawa) Jarosław Reguła (Warszawa)

- 5) promocja zagadnień związanych z chorobami trzustki w ramach kształcenia przed- i podyplomowego lekarzy,
- 6) edukacja społeczeństwa w zakresie chorób trzustki i kształtowanie właściwych postaw zdrowotnych,
- 7) podejmowanie działań zmierzających do wyposażenia zakładów diagnostyczno-leczniczych, naukowych i dydaktycznych w nowoczesną aparaturę, sprzęt oraz materiały medyczne, naukowe i dydaktyczne,
- 8) współpraca z innymi naukowymi towarzystwami krajowymi i zagranicznymi o profilu związanym z pankreatologią.

Powstanie PKT oraz organizacja w Polsce w 2008 r. spotkania Europejskiego Klubu Trzustkowego z pewnością spowoduje wzrost zainteresowania pankreatologią w Polsce oraz umożliwi nawiązanie dodatkowej współpracy z badaczami z czołowych ośrodków pankreatologicznych Europy.

Piśmiennictwo

1. Howat HT. European Pancreatic Club. Gut 1966; 7: 298-302.
2. Goebell H, Ammann R, Creutzfeldt W. History of the European Pancreatic Club: the first 40 years 1965-2005. Pancreatology 2005; 5 (suppl 1): 1-15.
3. Goebell H, Ammann R, Creutzfeldt W. History of the European Pancreatic Club: the first 40 years 1965-2005. The scientific profile of the European Pancreatic Club and what stood the test of time. Pancreatology 2005; 5 (suppl 1): 16-34.
4. Statutes of the European Pancreatic Club: www.e-p-c.org
5. Statut Polskiego Klubu Trzustkowego.